

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
_д.е.н., доц.. Волохова І. С.
- ||_ 2018 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси і кредит»
за темою:
«Місцеві податки і збори: практика справляння та шляхи вдосконалення»

Виконавець:
студентка 8 групи ЦЗФН
Макойнікова Т. В.
Науковий керівник:
К.е.н., доц..
Слатвінська М. О.

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СПРАВЛЯННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ І ЗБОРІВ.....	6
1.1. Генезис становлення та розвитку місцевого оподаткування.....	6
1.2. Поняття та ознаки місцевих податків і зборів.....	14
1.3. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування.....	25
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА І ПРОБЛЕМАТИКА СПРАВЛЯННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ.....	35
2.1. Аналіз механізму справляння єдиного податку.....	35
2.2. Моніторинг інструментарію оподаткування майна в Україні.....	41
2.3. Оцінка фіскальної ролі місцевих податків у формуванні доходів місцевих бюджетів.....	50
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СПРАВЛЯННЯ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ.....	63
3.1. Напрями боротьби з ухиленням від сплати місцевих податків.....	63
3.2. Шляхи підвищення ефективності адміністрування місцевих податків та зборів.....	68
3.3. Вектори удосконалення місцевого оподаткування в Україні на основі використання зарубіжного досвіду.....	74
ВИСНОВКИ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	88

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Недостатнє забезпечення місцевих бюджетів необхідними фінансовими ресурсами та нестабільність їх дохідних джерел, завжди було гострою проблемою в Україні. За таких умов необхідним є реформування системи місцевого оподаткування, адже саме вона виступає вагомим елементом у забезпеченні місцевих бюджетів ресурсами, необхідними для виконання ними своїх функцій та повноважень. Втім, на даному етапі, місцеві податки та збори не здатні забезпечити органам місцевого самоврядування фінансової самостійності та автономності.

Вивченню проблем, пов'язаних з функціонуванням системи місцевого оподаткування та шляхів її удосконалення, присвяченні праці вітчизняних учених-економістів В.Л. Андрущенко, Ю.А. Бартчук, В.М. Геєця, С.Д. Герчаківського, В.Г. Даудової, О.П. Кириленко, В.І. Кравченка, І.О. Луніної, В.М. Опаріна, К.В. Павлюк, Ю.В. Пасічника, Н.В. Сошки, С.І. Юрія та ін. Разом з тим, варто зазначити, що більшість досліджень мають здебільшого теоретичне спрямування і менше уваги акцентується на економічних та соціальних наслідках функціонування системи місцевого оподаткування. Дослідження проблемних аспектів адміністрування місцевих податків і зборів, а також пошук перспективних напрямів підвищення їх фіскального значення набуває великого значення в умовах проведення процесів фіскальної децентралізації.

Мета та завдання дослідження. Метою випускної роботи є дослідження теоретичних та прикладних засад справляння місцевих податків і зборів та розробка рекомендацій щодо шляхів його вдосконалення.

Комплексний підхід до реалізації поставленої мети зумовив вирішення таких завдань:

- дослідити генезис становлення та розвитку місцевого оподаткування;
- з'ясувати поняття та виокремити ознаки місцевих податків і зборів;
- вивчити світовий досвід місцевого оподаткування;
- проаналізувати механізм справляння єдиного податку;

- здійснити моніторинг інструментарію оподаткування майна в Україні;
- провести оцінку фіскальної ролі місцевих податків у формуванні доходів місцевих бюджетів;
- виокремити напрями боротьби з ухиленням від сплати місцевих податків в Україні;
- виділити шляхи підвищення ефективності адміністрування місцевих податків та зборів;
- окреслити вектори удосконалення місцевого оподаткування в Україні на основі використання зарубіжного досвіду.

Об'єктом дослідження є місцеве оподаткування в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні засади справляння і адміністрування місцевих податків і зборів.

Методи дослідження. У процесі наукового дослідження застосовувався системний метод наукового пізнання, згідно з яким усі явища і процеси аналізуються у взаємозв'язку, взаємозалежності та розвитку. У роботі використано такі методи: аналізу і синтезу – для з'ясування теоретичних засад місцевого оподаткування, дослідження нормативно-правового підґрунтя справляння місцевих податків та зборів; історико-логічний аналіз – для дослідження генезису становлення місцевих податків та зборів; економіко-статистичний та графічний – для оцінки обсягів, динаміки та структури податкових надходжень до місцевих бюджетів України.

Інформаційну базу наукової роботи становлять наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених-фінансистів за відповідною тематикою, нормативно-правові акти України, міжнародних організацій та зарубіжних країн, офіційні дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Державної казначейської служби України, Державної фіскальної служби України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в комплексному підході до дослідження адміністрування місцевих податків та зборів та напрацюванні ряду пропозицій, щодо шляхів підвищення ефективності місцевого оподаткування в Україні.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, викладені автором у випускній роботі, можуть бути використані органами державної влади в процесі удосконалення системи місцевого оподаткування в умовах фіскальної децентралізації, задля забезпечення сталого економічного розвитку та добробуту громадян.

Структура та обсяги роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел. Основний зміст роботи викладено на 87 сторінках комп'ютерного тексту. Випускна робота містить 9 рисунків, 9 таблиць, список використаних джерел, що включає 90 найменувань.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі проведено дослідження сутності, основних ознак, механізму адміністративно-правового регулювання місцевого оподаткування в Україні, визначення шляхів підвищення ефективності справляння місцевих податків і зборів. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку висновків, пропозицій і рекомендацій, спрямованих на досягнення поставленої мети. Основні з них такі :

Встановлено, що недостатнє забезпечення місцевих бюджетів необхідними фінансовими ресурсами та нестабільність їх дохідних джерел, завжди було гострою проблемою в Україні. За таких умов необхідним є реформування системи місцевого оподаткування. Адже, саме вона виступає вагомим елементом у забезпеченні місцевих бюджетів ресурсами, необхідними для виконання ними своїх функцій та повноважень. Втім, на даному етапі, місцеві податки та збори не здатні забезпечити органам місцевого самоврядування фінансової самостійності та автономності.

В історичному контексті виокремлено два взаємопротилежних підходи до визначення сутності місцевого оподаткування. За першого застосовується принцип компенсації послуги, тобто сплату місцевих податків слід розглядати як плату за послуги, котрі надаються органом місцевого самоврядування мешканцям територіальної громади. Згідно з другим підходом, природа походження й функціонування загальнодержавних і місцевих податків не розрізняється; ці інструменти розглядаються як обов'язкові платежі органам державного управління. У сучасних умовах жоден підхід повністю не відображає сутності місцевих податків, хоча перший із них є більш обґрунтованим.

Виділено суттєві характеристики місцевих податків і зборів, а саме: 1) місцеві податки є одним із джерел власних коштів територіальних громад та надходять виключно до місцевих бюджетів; 2) місцеві податки встановлюються та стягуються тільки на відповідній території, тому в громадян є можливість

обирати прийнятний рівень податкового навантаження; 3) у межах фіскальних повноважень органи місцевого самоврядування реалізують право запровадження (скасування) місцевих податків і зборів на відповідній території, виконують регулюючу функцію щодо них.

Аналіз зарубіжного досвіду розвитку систем місцевого оподаткування дозволив виокремити три теоретичні моделі залежно від обсягів фіскальних повноважень органів місцевого самоврядування щодо встановлення й стягнення місцевих податків і зборів. Першу можна умовно назвати «повна автономія». Органи місцевого самоврядування мають право на власний розсуд запроваджувати податки й збори, перелік яких законодавчо не визначається. За другої моделі місцеві органи влади можуть запроваджувати податкові платежі відповідно до переліку, визначеного центральною владою. За третьої моделі центральна влада визначає перелік місцевих податків і зборів (обов'язкових чи не обов'язкових для запровадження, або й тих, і тих), але місцеві органи влади мають право додатково вводити ті, яких немає в переліку. Доведено, що ефективність тієї чи іншої моделі залежить від територіального устрою держави, рівня загального розвитку економіки, її історичних традицій та національних особливостей.

Обґрунтовано, що введення в Україні податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки стало найбільш стабільним доходом для місцевих бюджетів, які не враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Цей податковий платіж виступає як оплата вартості суспільних товарів і послуг, що пропонуються місцевими органами влади, оскільки домовласники та підприємці обирають місце проживання, що забезпечує оптимальне співвідношення вартості майна і якості суспільних послуг. Вартість майна збільшується, якщо місцеві органи влади пропонують якісні суспільні послуги. Це сприяє підвищенню ролі місцевого оподаткування. Введення туристичного збору, який, на відміну від курортного збору, справлявся на всій території України дозволило збільшувати об'єкт оподаткування. Такий податок

можна застосувати на більшій території внаслідок більшої кількості об'єктів туризму порівняно з курортними місцями.

Упровадження засад фіскальної децентралізації кардинально змінило якість фінансового забезпечення місцевих бюджетів. Зміни до бюджетного та податкового законодавства визначили нові підходи до формування дохідної частини місцевих бюджетів, унаслідок чого власні ресурси територіальних громад збільшилися. Зростання фінансового ресурсу пов'язано, зокрема, з уведенням нових податків, що протягом останніх років зараховувалися до місцевих бюджетів (додаткового імпортного збору; акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизними товарами; транспортного податку з фізичних та юридичних осіб; податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплаченого фізичними та юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості).

До позитивних наслідків фіскальної децентралізації в частині справляння місцевих податків і зборів віднесено: скасування низки фіскально неефективних податкових платежів; спрощення системи адміністрування місцевих податків; упорядкування повноважень органів місцевого самоврядування щодо встановлення й адміністрування місцевих податків і зборів у бік обмеження довільного трактування цими органами порядку їх адміністрування; урегулювання взаємодії органів місцевого самоврядування з контролюючими органами; запровадження податку на нерухомість, який у більшості європейських країн вважається одним із найефективніших місцевих податків; надання єдиному податку статусу місцевого, що дає змогу розширити фінансову незалежність місцевих бюджетів.

Аналіз справляння місцевих податків в умовах упровадження фінансової децентралізації дозволяє стверджувати про потенційний вплив запропонованої податкової моделі на місцеві бюджети. Так, у наслідок податкових реформ доходи місцевих бюджетів у 2016 році, якщо порівнювати з 2015 роком, збільшились на 24,3%. Частка місцевих податків і зборів у структурі податкових надходжень місцевих бюджетів збільшилася з 5,4% до 24,8%

відповідно. Встановлено, що на позитивну динаміку наповнення дохідної частини місцевих бюджетів суттєво вплинуло реформування спрощеної системи оподаткування в частині платників єдиного податку та його ставок.

Виділено напрямки підвищення фіскальної ефективності системи адміністрування місцевих податків і зборів, зокрема : скорочення витрат на адміністрування місцевих податків; автоматизація процесу адміністрування місцевих податків; зменшення кількості державних структур, залучених до процесу адміністрування податків, чисельності їх працівників; посилення боротьби з корупцією в податкових органах; організація централізованих call-центрів, що матимуть доступ до інформаційної бази, створеної на основі статистичних даних про питання, які найчастіше ставить населення податковим органам.

Отже, реформування інституту місцевих податків і зборів в Україні необхідно розглядати в контексті розроблення моделі місцевого оподаткування, в межах котрої законодавчо закріплюється визначений перелік місцевих податків і зборів, щодо яких органи місцевого самоврядування матимуть право їх запровадження, а також встановлення ставок оподаткування відповідно до закріплених податковим законодавством граничних ставок. Такий підхід забезпечить гнучкість використання фіскальних інструментів органами місцевого самоврядування відповідно до темпів економічного зростання країни, а також тенденцій розвитку ділової активності в певній територіальній громаді.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Адміністративно-територіальна реформа в Україні: оптимальна модель : [монографія] / [за заг. ред. О.І. Соскіна]. — К. : Ін-т трансформації суспільства, 2007. — 288 с.
2. Аналіз структури надходжень місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів [Електронний ресурс] // Finalearn. Фінансова аналітика : сайт. — Режим доступу: <http://www.finalearn.com/lifers-1057-1.html>.
3. Батовська М. Ефективність місцевого оподаткування в Україні [Електронний ресурс] / М. Батовська // Науковий блог НАУ «Острозька академія» – 06 червня 2013 р. — Режим доступу : <http://naub.oa.edu.ua/2013/ efektyvnist-mistsevoho-opodatkuvannya-v-ukrajini>.
4. Блащук Н. І. Правове регулювання місцевих податків і зборів в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. — Ірпінь, 2012. — 19 с.
5. Бондарук Т. Г. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування та можливості його застосування в Україні / Т.Г. Бондарук // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. — 2011. — № 1. — С. 56-66.
6. Борисенко В. В. Поняття та ознаки місцевих податків та зборів за законодавством України [Електронний ресурс] / В. В. Борисенко // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право. — 2014. — Вип. 2. — С. 221-226. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2014_2_45
7. Букина И. Современные тенденции налогового администрирования в зарубежных странах / И. Букина // Мировая экономика и международные отношения. — 2009. — № 7. — С. 37-42.
8. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2016 рік / [Зубенко В. В., Самчинська І. В., Рудик А. Ю. та ін.]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) впровадження», USAID. — К., 2017. — 92 с.
9. Вавілов П. М. Ухилення від сплати податків в Україні: причини виникнення та шляхи подолання проблеми [Електронний ресурс] / Вавілов П. М. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». — 2013. — Вип. 2. — С. 24–27. — Режим доступу: http://ej.kherson.ua/journal/economic_02/Vavilov.pdf.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
11. Вікторчук М. В. Ефективність адміністрування місцевих податків і зборів в Україні [Електронний ресурс] / М. В. Вікторчук // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право. – 2015. – Вип. 1(2). – С. 20-26. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2015_1\(2\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvamu_pr_2015_1(2)_5)
12. Вікторчук М. В. Напрями боротьби з ухиленням від сплати місцевих податків [Електронний ресурс] / М. В. Вікторчук // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2015. – № 2. – С. 159-166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKhnuvs_2015_2_23
13. Воронкова О. М. Теоретико-методологічні засади ефективності податкового менеджменту / О. М. Воронкова // Економічний вісник Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди : збірник наукових праць. – Переяслав-Хмельницький, 2011. – Вип. 17/1. – С. 198–202.
14. Галкін В.М. Досвід місцевого самоврядування розвинутих країн та можливість застосування його в Україні [Електронний ресурс] / В.М. Галкін. – Режим доступу: <http://195.5.41.214/e-book/db/2007-1-2/doc/5/06.pdf>
15. Годме П. М. Финансовое право / П. М. Годме. – М. : Прогресс, 1978. – 428 с.
16. Гордієнко С. М Розвиток екологічного оподаткування на місцевому рівні / С. М. Гордієнко // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». – 2013. – № 1. – С. 253-258.
17. Гостєва О. Ю. Місцеві податки в зарубіжних країнах: досвід та напрями застосування в Україні [Електронний ресурс] / О. Ю. Гостєва // Економіка та право. – 2016. – № 3. – С. 134-139. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpr_2016_3_19
18. Гостєва О. Ю. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, як можливість поповнення місцевих бюджетів [Електронний ресурс] / О. Ю. Гостєва // Економіка та право. Серія : Право. – 2015. – № 2. – С. 79-84. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecprpr_2015_2_14
19. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів / [Луніна І.А., Кириленко О.П., Лучка А.В. та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук І.А. Луніної ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозів. – К., 2010. – 320 с.

20. Дмитровська В.С. Зарубіжний досвід місцевого оподаткування [Електронний ресурс] В.С. Дмитровська. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/Portal/Soc_Gum/Aprer/2008_4_2/50.pdf

21. Європейська хартія місцевого самоврядування 15.10.1985 : Міжнародний документ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_036/card2#Card

22. Жебчук Л.Л. Податок на нерухомість як елемент оподаткування особистих доходів населення / Л.Л. Жебчук // Наукові праці науково-дослідного фінансового інституту. – 2013. – № 3 (64). – С. 90-97.

23. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» № 71 – VIII від 28 груд. 2014 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua/go/71-19.

24. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» № 909-VIII від 24 груд. 2015 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/909-19>.

25. Закон України «Про систему оподаткування» від 25.06.1991 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1251-12/ed19920313> (втратив чинність).

26. Звіт про виконання Плану роботи Державної фіскальної служби України на 2016 р. / Офіційний веб сайт державної фіскальної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/199244.pdf>

27. Зверяков М. І. Пізнавальний потенціал політичної економії [Текст] / М. І. Зверяков // Економічна теорія . – 2012. – № 3. – С. 5–14.

28. Зверяков М. І. Національна економічна система: проблеми теорії / М. І. Зверяков. – Одеса : Астропринт, 2012. – 320 с.

29. Івашко О.А. Проблеми та напрями вдосконалення податкової політики України / О.А. Івашко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Економіка. – 2011. – Вип. 16. – С. 38-42.

30. Калкуле Е. Структура і розподіл повноважень у системі місцевого самоврядування Норвегії / Е. Калкуле // Економічний часопис-XXI. – 2006. – № 11-12. – С. 31-32.

31. Калмиков О. В. Оцінка місця податкових надходжень в доходах місцевих

бюджетів [Електронний ресурс] / О. В. Калмиков // Економічний вісник університету. – 2017. – Вип. 35(1). – С. 214-220. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_35\(1\)_32](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2017_35(1)_32)

32. Калустян Я.В. Оцінка систем місцевого оподаткування зарубіжних країн // Я.В. Калустян // Інноваційна економіка. – 2013. – № 11. – С. 200-205.

33. Карлін М. І. Податок на нерухомість у країнах ОЕСР та в Україні : історія і сьогодення / М.І. Карлін // Наукові записки. Серія Економіка. – № 21. – 2013 – С. 163-167.

34. Ковова І.С. Напрями реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності / І.С. Ковова // Ефективна економіка. – 2015. – № 10. – С. 68-72.

35. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/page9>.

36. Козачек Н.И. Местные налоги и сборы. (Под ред. М.И. Митилино). – К. – Торгпромфинбюро. – 1925. – 83 с.

37. Концепція реформування податкової системи України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247504310&cat_id=246711250.

38. Кофлан В. М. Правові основи місцевого оподаткування в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Кофлан Василь Михайлович. Ірпінь, 2002. – 220 с.

39. Кравченко В.І. Місцеві податки і збори та проблеми зміцнення фінансів місцевих органів влади в Україні / В.І. Кравченко // Збірник наукових праць НДФІ при Міністерстві фінансів України. – Вип.1. – К., 1995.

40. Кравченко В.І. Місцеві фінанси України : Навч. посібник. – К.: Знання. – 1999. – 487 с.

41. Кур'ян В. В. Історичні аспекти правового регулювання місцевих податків в Україні через призму єдиних принципів побудови податкової системи [Електронний ресурс] / В. В. Кур'ян // Прикарпатський юридичний вісник. – 2016. – Вип. 5. – С. 73-76. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pjuv_2016_5_19

40. Кучеренко В.Р. Оцінка бізнесу та нерухомості : навч. посібник для ВНЗ / В.Р. Кучеренко, Я.П. Квач, Н.В. Сментина, В.О. Улибіна. – К. : ЦУЛ, 2009. – 200 с.

41. Мазур І.М. Особливості впровадження майнового оподаткування в Україні на прикладі податку на нерухомість / І.М. Мазур, Н.В. Габельчук // Науково-

інформаційний вісник. – 2010. – № 2. – С. 60-67.

42. Мельник А. М. Проблеми оподаткування нерухомого майна в Україні / А. М. Мельник // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 19. – С. 82-86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_19_17

43. Меркулов К. Податок на нерухомість: які зміни приніс 2016 рік / К. Меркулов. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://law.jkg-portal.com.ua/ua/publication/one/-podatok-na-neruhomst-jak-zmniprins-2016-rk-46314>

44. Наказ Міністерства фінансів України № 579 від 19 черв. 2015 р. «Про затвердження форм книги обліку доходів і книги обліку доходів і витрат та порядків їх ведення» [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0800-15.

45. Нікітішин А.О. Податкові надходження: сучасний стан та роль у бюджетній політиці./ А.О. Нікітішин, І.С. Хозінська, В.В. Пасічник [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_PRNT_2013/Economics/3_149335.doc.htm.

46. О местных налогах и сборах : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 10 апреля 1942 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1942. – № 13.

47. О местных налогах й сборах : Указ Президиума Верховного Совета СССР от 26 января 1981 г. // Ведомости Верховного Совета СССР. – 1981. – № 5. – С.121.

48. Осовська Г. Основи менеджменту : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Г. В. Осовська. – К. : Кондор, 2003. – 556 с.

49. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>. (Дата звернення 20.10.2017 р.).

50. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/zf/zf_u/2006_u.htm.

51. Паславська Р. Ю. Система адміністрування податків в Україні : дис. ... канд. екон. наук, спец. : 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / Роксолана Юрїївна Паславська. – Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2014. – 220 с.

52. Пастернак О.М. Імплементация закордонного досвіду у сфері муніципальних відносин / О.М. Пастернак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/PORTAL/Soc_Gum/Pib/2012_1/PB-1/PB-1_9.pdf

53. Плаксієнко В. Я. Єдиний податок: особливості оподаткування у контексті нормативно-правових змін [Електронний ресурс] / В. Я. Плаксієнко // Актуальні

проблеми інноваційної економіки. – 2016. – № 4. – С. 61-67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apie_2016_4_12

54. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади / О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін / Асоціація міст України – К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. – 396 с.

55. Податковий кодекс України : закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

56. Податкові системи зарубіжних держав : навч. посібник / В.Л. Андрущенко, З.С. Варналій, І.А. Прокопенко, Т.В. Тучак. – К. : Кондор-Видавництво, 2012. – 222 с.

57. Поляк А.В. Досвід місцевого оподаткування Німеччини та його використання в процесі реформування податкової системи України / А.В. Поляк // Вісник Запорізького національного університету. – 2014. – № 4(1). – С. 188-194.

58. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році: Закон України від 24.12.2016 р. № 909-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 47.

59. Про доповнення Декрету Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» : Закон України від 17 червня 1993 р. № 3293 – XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 32. – Ст. 340 (втратив чинність).

60. Про місцеві податки і збори : Декрет Кабінету Міністрів України від 20 травня 1993 року № 56-93. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 30. – Ст.336 (втратив чинність).

61. Про місцеві ради та місцеве і регіональне самоврядування : Закон України від 27 березня 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. – № 28. – с. 907 – 940 (втратив чинність).

62. Про основи запобігання та боротьби з економічними правопорушеннями : проект закону України : реєстр. № 1655-VII від 02.09.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51916.

63. Про самооподаткування сільського населення : Указ Президії Верховної Ради Української РСР від 23 квітня 1984 р. // Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984. – № 19. – С. 364.

64. Прокопенко В. Оподаткування нерухомості – інструмент наповнення муніципальних бюджетів та регулювання місцевих ринків нерухомості / В. Прокопенко // Вісник Чернігівського технологічного університету [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcl&j=7&id=39>

65. Проць Н.В. Формування податкових надходжень місцевих бюджетів в контексті бюджетної децентралізації / Наталія Василівна Проць [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://fp.cibs.ubs.edu.ua/files/1501/15pvnvfn.pdf> (Дата звернення 27.10.2017 р.).

66. Семенець Р. М. Порівняльний аналіз зарубіжного досвіду у сфері місцевого оподаткування та напрямки його застосування в Україні / Р.М. Семенець // Митна справа. – 2015. – № 1(97). – С. 306-310.

67. Скакун Ю.В. Законодавчі шляхи удосконалення місцевої податкової системи України / Ю.В. Скакун // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия Юридические науки. – 2009. – 22 (61). – № 2. – С. 204-208.

68. Слухай С.В. Формування доходів місцевих бюджетів у контексті трансформації податкової системи / С.В. Слухай, Н.Я. Здерка // Фінанси України. – 2006. – № 5. – С.12-20.

69. Снесарь М. М. Сутність та причини виникнення ухилення від сплати податків / М. М. Снесарь // Управління розвитком. – 2014. – № 3. – С. 59-62.

70. Старецька Л.І. Місцеве самоврядування: оглядовий курс : [навч. прогр. для прац. місц. самоврядування ; книга 3] / Л.І. Старецька. – К., 2006. – 88 с.

71. Стратегічні пріоритети і завдання податкової реформи : [аналіт. записка] [Електронний ресурс] / Нац. ін-т стратег. дослідж. при Президентові України, Від. фінанс. безпеки ; [Ю. В. Касперович]. – 24 с. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/podatкова_ref-21822.pdf.

72. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 черв. 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

73. Фролова Н. Б. Порівняльний аналіз факторів ухилення від сплати податків в Україні та США / Н. Б. Фролова // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 3. – С. 148–156.

74. Хатнюк Н. С. Модернізація правовідносин місцевого оподаткування в Україні в сучасних умовах [Електронний ресурс] / Н. С. Хатнюк // Конституційно-правові академічні студії. – 2016. – Вип. 2. – С. 95-101. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kpac_2016_2_15

75. Хомюк А. Книга обліку ФОП-єдинника : реєстрація, ведення, заміна / А. Хомюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://epodatok.com.ua/ua/article/4526.R>

76. Цимбалюк І.О. Роль податків у забезпеченні фінансової автономії органів місцевого самоврядування / І.О. Цимбалюк, Б.В. Підцерковний // Вісник Запорізького національного університету. – 2014. – № 2(22). – С. 179-187.

77. Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.cost.ua/about/>

78. Шкільова Н.В. До питання про місце податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки в податковій системі: порівняльно-правовий аспект / Н.В. Шкільова // Держава та регіони. Серія: Право. – 2013. – № 1 (39). – С. 119-122.

79. Шкура І.С. Оцінка механізму оподаткування нерухомого майна, відмінного від земельної ділянки / І.С. Шкура // Вісник Дніпропетровської державної фінансової академії. Економічні науки. — 2014. — № 1. — С. 145-152.

80. Ямпольський В. Податок на нерухомість – 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/vyampolskyu/article/13293.aspx>

81. Яфінович О. Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини : досвід європейських країн та проблеми України / О. Яфінович // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2015. – № 2(167). – С. 92-100.

82. Allingham M. G. Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis / M. G. Allingham, A. Sandmo // Journal of Public Economics. – 1972. –No. 1. – P. 323–338.

83. Environmental taxation and EU environmental policies : Report of European Environment Agency. – Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. – 87 pp.

84. Fiscal decentralization indicators for South-East Europe : report : 2006-2014 / [authors Levitas Anthony ... [and others]. – Skopje : Network of Associations of Local Authorities of South-East Europe – NALAS, 2016. – 130 p.

85. Goodspeed T. J. Tax competition, benefit taxes, and fiscal federalism // National Tax Journal. – 1998. – Vol. 51, № 3. – P. 579–586.

86. Local income tax in Sweden: reform and continuity [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://campaigns.libdems.org.uk/user_files/axethetax/LIT_in_Sweden.pdf

87. Longman. Dictionary of contemporary English. –3-d ed. –England: Longman Group Ltd, 1995. – 1668 p.

88. Precis de Fiscalite [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www2.impots.gouv.fr/documentation/2013/precis_fiscalite/tome1.pdf

89. Tiebout C. M. A pure theory of local expenditures // Journal of Public Economics. – 1956. – № 64. – P. 416– 424.

90. Ukraine : Request for Extended Arrangement Under the Extended Fund Facility and Cancellation of Stand-By Arrangement – Staff Report; Press Release; and Statement by the Executive Director for Ukraine : IMF Country Report No. 15/69 ; March 2015 [Электронный ресурс] / International Monetary Fund. – [173 p.]. – Режим доступа: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2015/cr1569.pdf>.